

"נקודה טובה במסע ישראל" מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גליון מספר 12 שנת תשע"ז, פרשת ויחי, טז' טבת תשע"ז, 14 ינואר, 2017)

ב"ה

מסע ישראלי - "רק תפלה אשא"

לפני שנים רבות חיברו יורם טהרלב (מילים) וחנן יובל (לחן) את השיר הידוע: "שְׁהִשְׁמֵשׁ תַּעֲבֹר עָלַי". לימים, פנה הזמר החסידי אברהם פריד ליורם טהרלב וביקש ממנו לשנות מעט את מילות הבית האחרון של השיר וכך גם את שמו. כך הפך השיר לשיר של תפילה - "רק תפלה אשא". שיר בו המתפלל מבקש מן הקב"ה שיאיר את דרכו, במסע חייו האישי.

רק תפלה אשא

הוי אלי, אלי

שְׁהִשְׁמֵשׁ תַּעֲבֹר עָלַי

ותראה לי טוב את משעולי

הוי אלי, אלי

רק תפלה אשא

כְּשֶׁהִשְׁמֵשׁ תַּעֲבֹר עָלַי

ותקח אותי אל המסע

תפלה אשא...

מתי אנו צריכים להתפלל?

מתברר כי תפילות היום יום שתקנו חכמים אינן "חסם עליון", אלא בסיס בלבד והאדם מוזמן להתפלל לאלוקיו בכל מאורע ולפני כל יציאה לדרך, למסע גשמי, או רוחני. וגם, בכל צעד וצעד...

רב חסדא תיקן, שכאשר אדם יוצא לדרך ממקום מושבו אל הבלתי נודע, עליו להתפלל שלא יטעה בדרכו ויגיע בריא ושלים למחוז חפצו. "יהי רצון מלפניך ה' אלהי שתוליכני לשלום ותצעידני לשלום ותסמכני לשלום, ותצילני מכף כל אויב ואורב בדרך, ותשלח ברכה במעשי ידי, ותתנני לחן לחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי, ברוך אתה ה' שומע תפלה" (מסכת ברכות דף כט עמוד ב).

כאשר שמע זאת אביי, הוא העיר ואמר: לעולם ישתף האדם את עצמו עם הציבור ויבקש על עצמו, כחלק מן הכלל. שמתוך ובזכות כוחו של הכלל, תהא תפילתו של האדם נשמעת ומתקבלת.

ולכן, יש לומר את התפילה בלשון רבים. וכך אכן אנו נוהגים לומר את תפילותנו בלשון רבים, הן בתפילת הדרך והן תפילת העמידה ועוד. ונוסח התפילה של רב חסדא הפך להיות: שתוליכנו לשלום... ותשלח ברכה בכל מעשי ידינו... וכן הלאה. וכך אנו אכן נוהגים הלכה למעשה.

למדנו כאן גם על הצורך, הזכות והחובה להתפלל וגם על מקומו של האדם הפרטי, כחלק מן הכלל.

ומן המסע הגשמי, אל המסע הרוחני.

רבי נחונייה בן הקנה, היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפלה קצרה (משנה מסכת ברכות פרק ד, משנה ב).

שאלו אותו חבריו, על מה ולמה אתה נושא תפילה!?

"נקודה טובה במסע ישראל" מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

גם במסע רוחני, יכולות להיות טעויות ותעויות, ענה רבי נחוניה. חושש אני שמא מתוך ריתחת הלימוד, אפגע בחברי, או אקפיד עליו וכן שמא הם עלי...

ועוד חושש אני, שמא נטעה בדבר הלכה. ולכן, מתפלל אני שלא תארע תקלה על ידי, לא בין אדם לחברו ולא בין אדם למקום.

ועל מה מתפלל אתה ביציאתך, שאלו אותי חברי?!?

נותן אני שבח והודיה לקב"ה, שזיכה אותי להיות מיושבי בית המדרש ונתן לי את הכוח והיכולת ללמוד תורה (ברכות כח ע"ב).

רבי מנחם בן שלמה המאירי (מפרש בן המאה השלש עשרה, מתקופת הראשונים), שומע בדבריו אלה של רבי נחוניה, הוראה כללית האומרת, **שצריך האדם לחדש בעצמו תפלה על כל דבר** שבו הוא זקוק וצריך את עזרת אלוקיו (ברכות, שם).

בפתחה של תפילת העמידה, עומד האדם ונושא תפלה ואומר: **"אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ"** (תהלים נא, יז).

ללמדך, שאפילו התפילה, צריכה תפילה לפנייה...

כי צריך האדם לחדש בעצמו תפלה על כל דבר שבו הוא זקוק וצריך את עזרת אלוקיו. והעמידה של האדם לפני אלוקיו, היא מעמד לא פשוט. מעמד שגם בו הוא זקוק ל... עזרת אלוקיו.

"אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח" - זו תפילה למען התפילה. תפילה שמשמעותה: ריבונו של עולם, ללא עזרתך אני אפילו לא יכול להתפלל. אנא עזור לי. אנא תן לי את היכולת לעמוד לפניך (למרות היראה הגדולה) ולשפוך את שיחי לפניך. אנא עזור לי שתפילתי יצאו מעומק ליבי, יעלו ויבואו לפני כסא כבודך ויהיו לרצון לפניך.

ברוח זו תקנו הפייטנים הקדמונים את תפילת **"אוֹחִילָה לְאֵל"**, תפילה שזכתה בשנים האחרונות ללחן חדש מיוחד ומרטיט, של הרב הלל פלאי.

אוֹחִילָה לְאֵל, פותח ואומר שליח הציבור בתפילת הימים הנוראים. ניצב אני ביראה ופחד לפניך אֱלֹהֵי וּמִיִּחַל וּמִתְפַּלֵּל אֲנִי לִפְנֶיךָ, כי תפילתי תעלה לפניך.

אוֹחִילָה לְאֵל אֲחֻלָּה פָּנָיו

אֲשָׁאֲלָה מִמָּנוּ מַעֲנֵה לְשׁוֹן

אֲשֶׁר בְּקֶהֱל עִם אֲשִׁיר עֲזוֹ

אֲבִיעָה רְנָנוֹת בְּעֵד מִפְּעֻלָּיו

לְאִדָּם מַעֲרָכֵי לֵב וּמָה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן (משלי טז, א)

אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ (תהלים נא, יז)

ריבונו של עולם, אתה בראת את הדיבור ואת מענה הלשון. בלעדיך, לא אוכל אפילו לשאת תפילה לפניך. אנא אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח. אנא תן לי מַעֲנֵה לְשׁוֹן, כדי ש-ופי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ.

ואולי, יאמר השואל, אם צריך תפלה לתפלה, כנראה שזה פשוט כבד מדי ו"גדול" עלי?! מי אני ומה אני ובאיזו זכות אעז לפנות לאל הגדול הגבור והנורא?!

"נקודה טובה מאס ישראל" מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

על כך כבר ענה ואמר דוד המלך: "קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראוהו באמת. רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם" (תהלים קמה, יח-יט). ולא בכדי אנו אומרים בתפלתנו שהקב"ה הוא "שומע תפילה". שומע את תפילתו של כל מי שיפנה אליו ויקרא לו מעומק ליבו - באמת.

באמת - זהו סודה של התפילה. תפילה השייכת למין האנושי כולו. זכות בסיסית ויסודית של כל אדם באשר הוא, ללא הבדל דת גזע ומין, לפנות אל אלוקיו בשבת, בהודיה ובבקשה. כדברי נבואתו של ישעיהו: "כי בתי בית תפלה יקרא לכל העמים" (ישעיהו נו, ז).

וכך, בכל יציאה לכל מסע ובכל צעד וצעד, רק תפלה אשא. תפילה, שתולכני לשלום, ואגיע למחוז חפצי הגשמי והרוחני. שאגיע אל מחוזות האמת, שלא אפגע ולא אפגע.

ובסיומו של כל מסע, רק תפלה אשא, תפילה של שבח והודיה.

כך הניחו חכמי ישראל לדורותיהם לפתחינו את הזכות והיכולת לחדש תפלה על כל דבר... ועל כל צורך...

"ה' שמעה תפילתי ושועתי אליך תבוא... הטה אלי אזנד ביום אקרא מהר ענני" (תהלים פרק קב ב-ג).

מרכת שבת life

מה טוב

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה, ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש,

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל

אהבת? הפץ בין חבריך

מפת המסע: את הצעד הראשון של מסענו פתחנו מתוך התפיסה היסודית של "אני חושב, משמע אני קיים". בצעד השני עסקנו באברהם אבינו שבכוח התבוננותו ותבונתו, החזיר לאנושות את אבידתה וחיבר אותה חזרה לבוראה ואלוקיה. בצעד השלישי דיברנו על חייו של האדם המוזמן לפתור את חידת חייו ה-לא מְפֻשָּׁט ולתפוח אותה לכתב שליחות אישית. בצעד הרביעי עסקנו בקשר האישי והמיוחד שבין האדם לבוראו. בצעד החמישי, עסקנו באחריותו של האדם לקיומו של העולם. ובצעד השישי, עסקנו בנושא תרבות הפנאי. בצעד שביעי זה, עסקנו בברכת הטכנולוגיה ובצעד השמיני, בתרומתו של המדע, לאמונה באל אחד בורא ויוצר העולם.

צעד התשיעי, עסקנו בסגולת הזמן, לאורם של נרות החנוכה. ובצעד העשירי, עסקנו בסוד אורם של נרות החנוכה והמקדש.

בצעד האחד עשר, עסקנו בקשר בין הכוונה למעשה. ובעובדה כי הכוונה היא נשמתו של המעשה. ובצעד השני עשר, עסקנו בכוחה של התפילה.